

Autizmus spektrum zavar a korai intervenció területén

Az autizmus spektrum zavara terápiás ellátása és terápiás lehetőségei a FMPSZ –nél

TÉNYEK AZ AUTIZMUSRÓL

Az autizmus gyakorisága

- 1960-as évek 2-5‰ tízezrekre
- prevalencia meghaladja az 1 százalékot.
- Az utóbbi 50 évben az esetek száma évente kb. 3-4 százalékkal emelkedik.
- DSM-5/BNO-11 bevezetésével további növekedés várható, ≤ 2 %

<https://marsalapitvany.hu/tag/autizmussal-elo-szemely/>

Autizmus tábor- Dunaújváros

TÉNYEK AZ AUTIZMUSRÓL

Autizmus/autizmus spektrum zavar: az *idegrendszeri fejlődés sajátos útja*, amely *etiológiai hátterét* és *jellegzetes viselkedéses mintázatait* tekintve egyaránt heterogén. Egységességét az úgynevezett **“autisztikus triász/diád”** adja (DSM-5 [1], BNO-10 [2]). Az autizmus spektrumába tartozó állapotok **egész életen át befolyásolják a fejlődést** és a viselkedést. Az **összetett biológiai háttér** közvetlenül jelenleg nem befolyásolható, azonban az **egyévre szabott, autizmusspecifikus, komprehenzív, eklektikus pedagógiai-pszichológiai beavatkozások** jelentős fejlődést, életminőség-javulást eredményezhetnek

/2020.EüK.12. szám EMMI irányelv 3 az autizmusról/autizmus spektrum zavarokról/

AUTIZMUS DIAGNÓZIS

Autisztikus triász/diád

Szociális interakció

Szociális kommunikáció

Szociális képzelet/
rugalmatlanság

Az autizmus pszichológiai magyarázó elvei

Naiv tudatelmélet sérülése

Végrehajtott működések zavara

Gyenge centrális koherencia

TRIÁSZON KÍVÜLI JELLEGZETESSÉGEK

Szenzoros ingerfeldolgozási eltérés

Előfordulási területek:

- Hallás
- Látás, szaglás
- Ízlelés
- Veszitubuláris (egyensúlyi rendszer)
- Proprioceptív (testünk, érzékszerveink, belső szerveink érzékelése) érzékelés

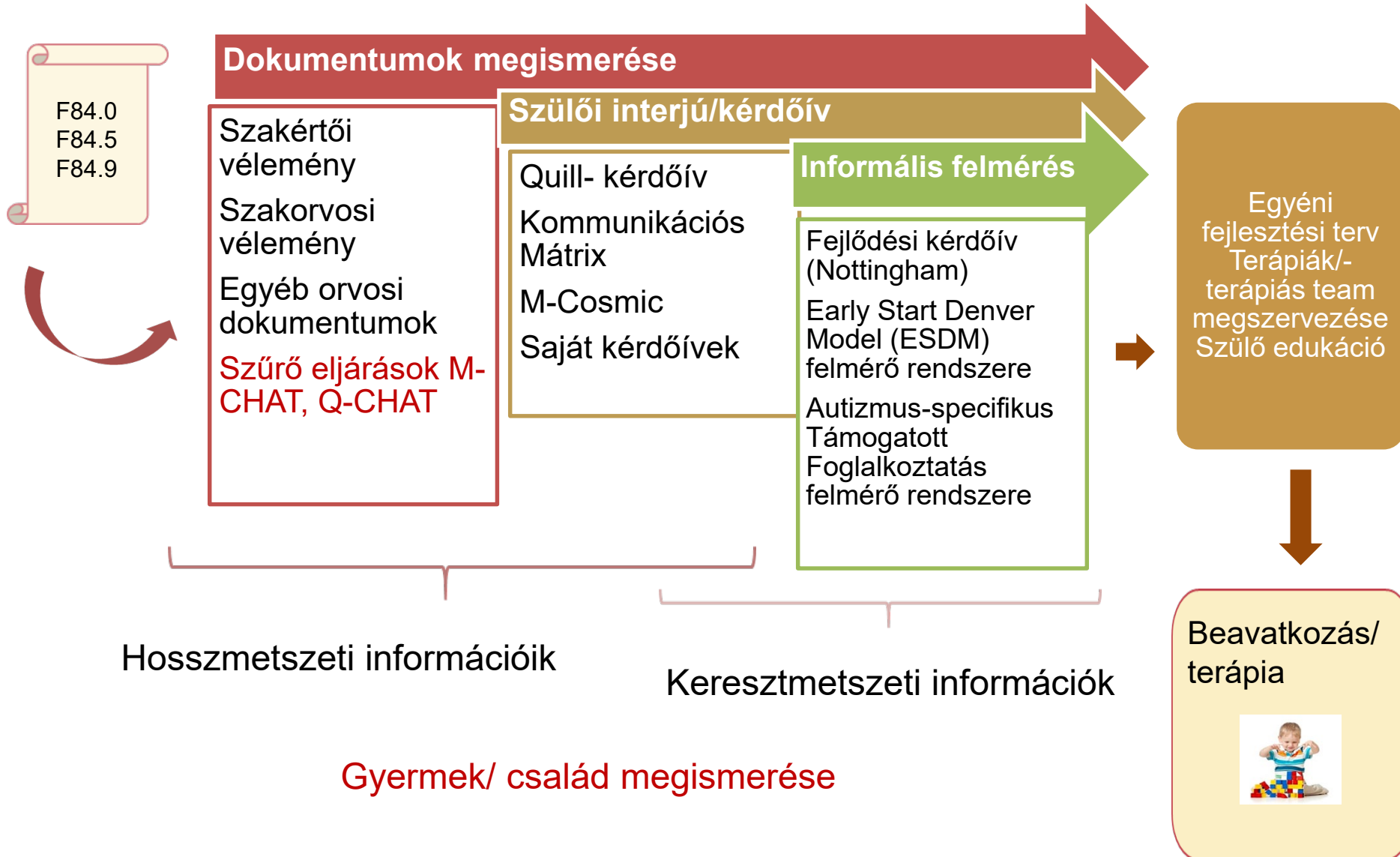

Egyenetlen képesség profil

Az egyenetlen képességprofil az, hogy míg bizonyos területeken jól, esetenként kimagaslóan teljesítenek, addig más területeken nem érik el az életkoruknak megfelelő fejlettségi szintet. Ezek lehetnek egészen nagy, rendkívül szembetűnő különbségek is

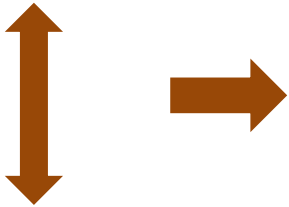

ÚT A KORAI INTERVENCIÓ TERÜLETÉN - DIAGNÓZIS UTÁN SNI

ÚT A KORAI INTERVENCIÓ TERÜLETÉN - DIAGNÓZIS ELŐTT

Gyermekorvos,
szakorvos,
védőnő

Önkéntes!

Nevelési tanácsadás

Állapotmegismerés

- Dokumentumok megismerése (orvosi, anamnézis)
- Szülő interjú (anamnézis, specifikus kérdőívek, chat listák)
- Informális, formális felmérés (SEED pszichomotoros fejlődési skála, Bayley-III szűrő eljárás, egyéb gyógypedagógiai Megfigyelés, stb.)
- Red flagok

Az eredmény megismertetése/
Javaslat/ gyermekút
kijelölés/**További orvosi
vizsgálatok**

Diagnózisig

Nevelési tanácsadás
Terápia

Pszichiátriai szakvélemény

Neurológiai
szakvélemény

Korai fejlesztés

Szakértői Vizsgálat
eljárása/ Járási/
Megyei

F84.0
F84.5
F84.9

Red flagok

6-9 hónap

- Hiányzik, vagy gyenge a névre való figyelem
- Érdeklődés minőségi eltérése
- A kezdeti gagyogás spontán és rugalmas módon történő elindulása nehezített. Diskurzív gagyogás hiánya

9-12 hónap

- Hiányzik a mutató, rámutató.
- A szemkontaktus és gesztus nem megfelelő
- Nincsenek gesztusok.
- A szerepcseré, kölcsönösség, egymásra figyelés nem alakul

12-18 hónap

- Korlátozott mintha-elemű mintha- játék
- Hiányzik a kölcsönös kooperatív játék
- A szemkontaktus nem megfelelő szabályozása.

- Interakciók kialakítása és fenntartása hiányos
- Kommunikációs és szociális viselkedés mögött rejlő szándék sérült
- Előfordulhat echolália

18-24-36 hónap

- Saját érzések felismerése és kifejezése nehezített.
- A test, a karok, a kezek, vagy az ujjak repetitív mozgásai, vagy tartása.
- Tárgyakkal végzett repetitív mozdulatok.

Evidencia alapú és egyéb kiegészítő terápiás ellátások a Szakszolgálatnál

Autizmus evidenciákkal alátámasztott terápiás megközelítések.

TEACCH szemléletű szociális – kommunikációs képességfejlesztő csoportok

Autizmus evidenciákkal alátámasztott terápiás megközelítések.

TEACCH szemléletű szociális
képességfejlesztő csoportok

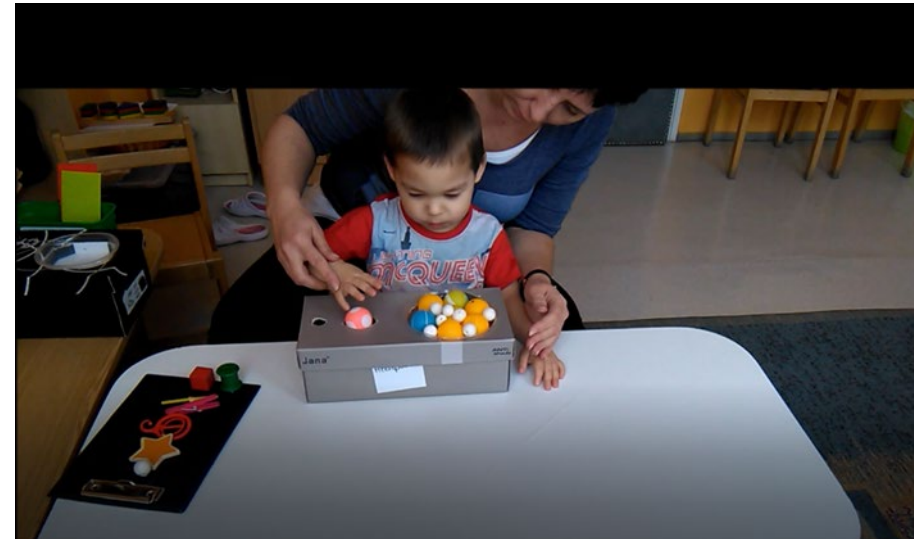
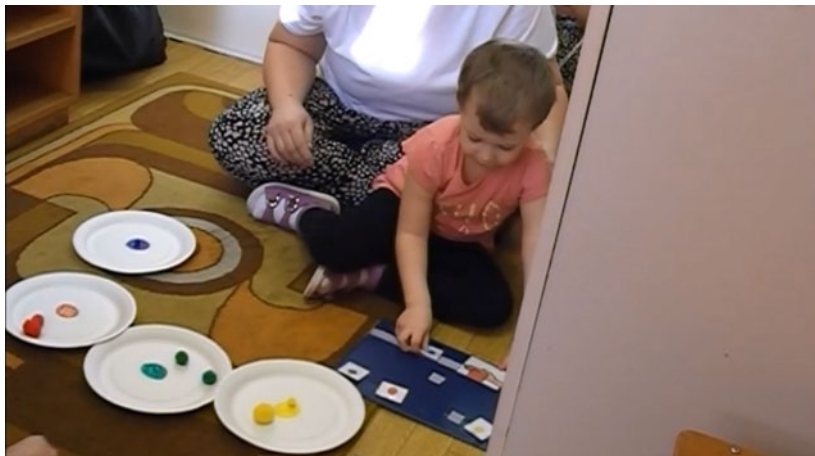

Early Start
Denver Model
(ESDM)

Autizmus evidenciákkal alátámasztott terápiás megközelítések.

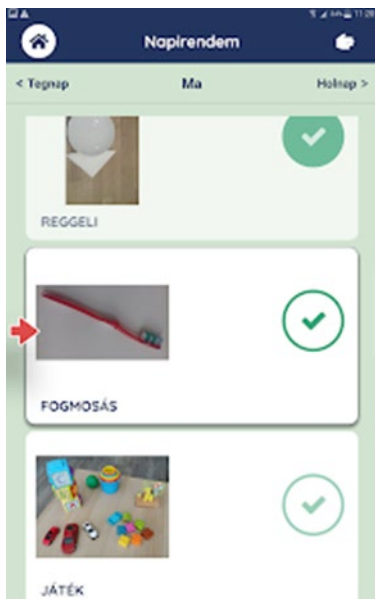
TEACCH szemléletű egyéni szociális kommunikációs fejlesztése (egy-két tanár)

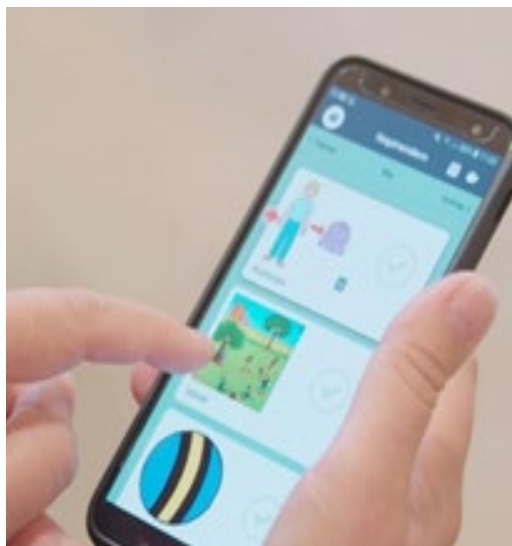
Autizmus evidenciákkal alátámasztott terápiás megközelítések.

- ELA
- Elmeolvasás képességének fejlesztése
- DIR, FLOORTIME
- ABA- TERÁPIA
- DATA, PECS

ABA- terápia

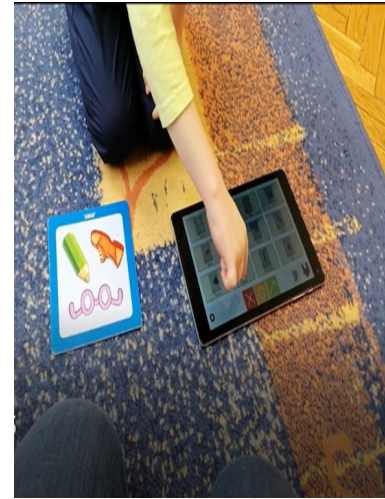
DATA-otthoni használata gyógypedagógus segítségével

/Floortime a gyermekkel/

Autizmus evidenciákkal NEM alátámasztott terápia, de hasznos megközelítések

- Szenzoros/szenzomotoros terápia (DISZT, Ayres, TSMT, HRG)
- Etetés terápia
- PictoVerb /AAK eszközök használata

Szülő edukáció

SZÜLŐ KLUB Autizmus 5.

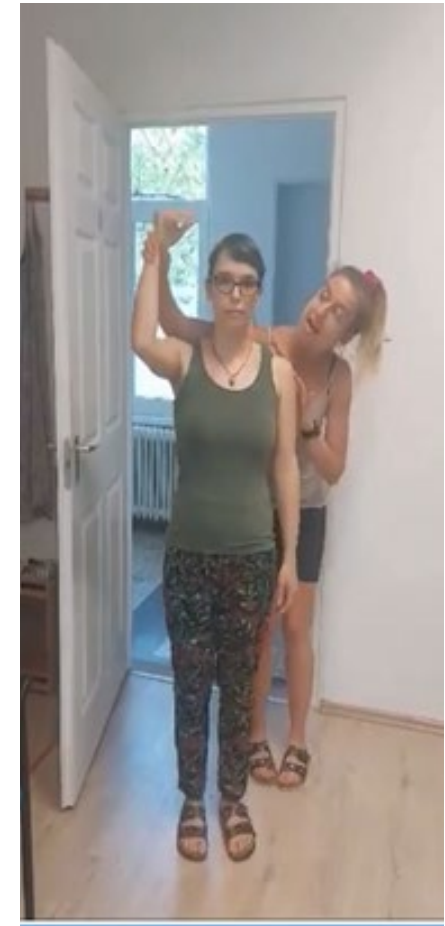
Autizmus szülői szemmel
Szülőnek lenni nehéz!

Akkumulátor állapota: 97% áll rendelkezésre

Videó modell – Láncolás technika-
kézmosás tanítása

Videó modellálás-
szülőknél a köszönés
promptolásáról

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

Bordácsné Ágoston Krisztina
autizmus spektrum pedagógiája szakos gyógypedagógus
2022.11.09.

